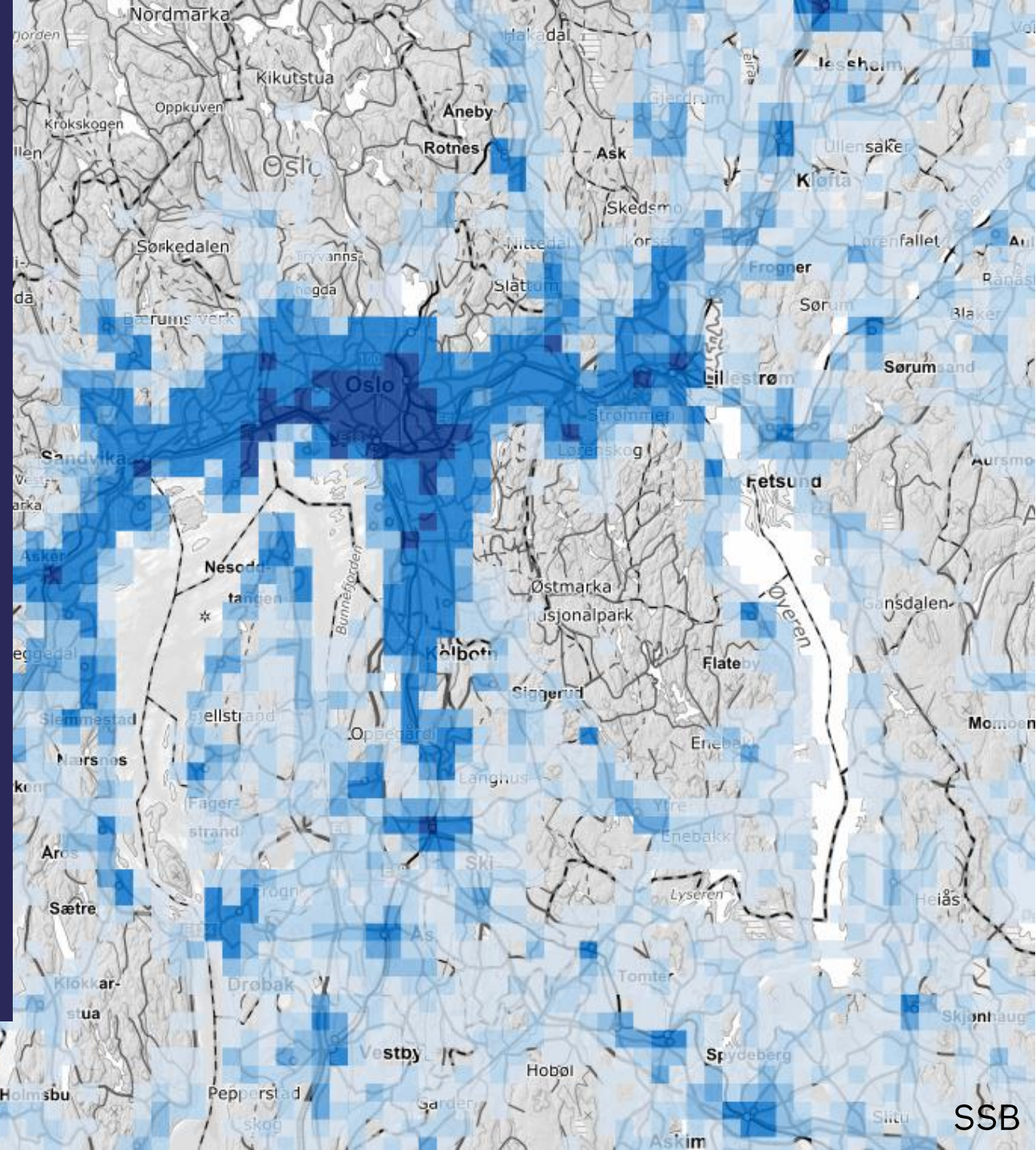

Bybåndssamarbeidet

Næringsliv

Arbeidsgruppemøte
13. Mars 2025

Dagsorden

- Godkjenning av dagsorden
- Hovedtema: Næringsliv
 - **Næringsliv**
 - Jon Moxnes Steineke, AFK
 - **Når vi næringslivsmålene?**
 - Torstein S. Throndsen, PBE
 - **Næringsliv i oppdatert plan**
 - Torstein S. Throndsen, PBE
 - **Regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping**
 - Ingrid Lundvall, AFK
- Eventuelt

Næringsliv

Nærings- utvikling

Jon Moxnes Steineke, Akershus fylkeskommune

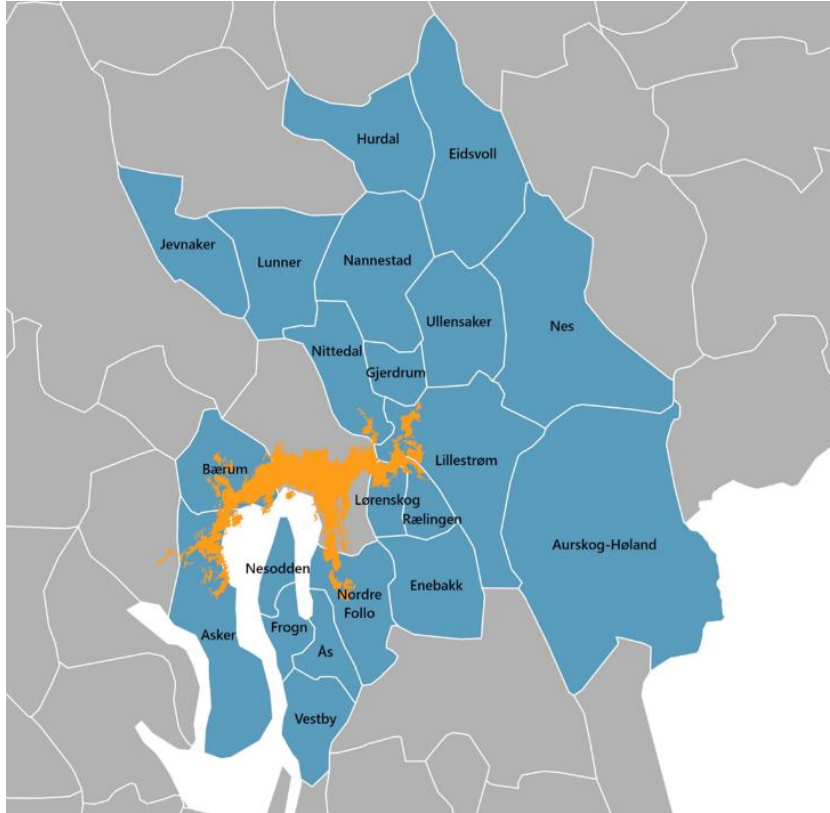
AKERSHUS
FYLKESKOMMUNE

Næringsutvikling Oslo/Akershus

13. mars 2025

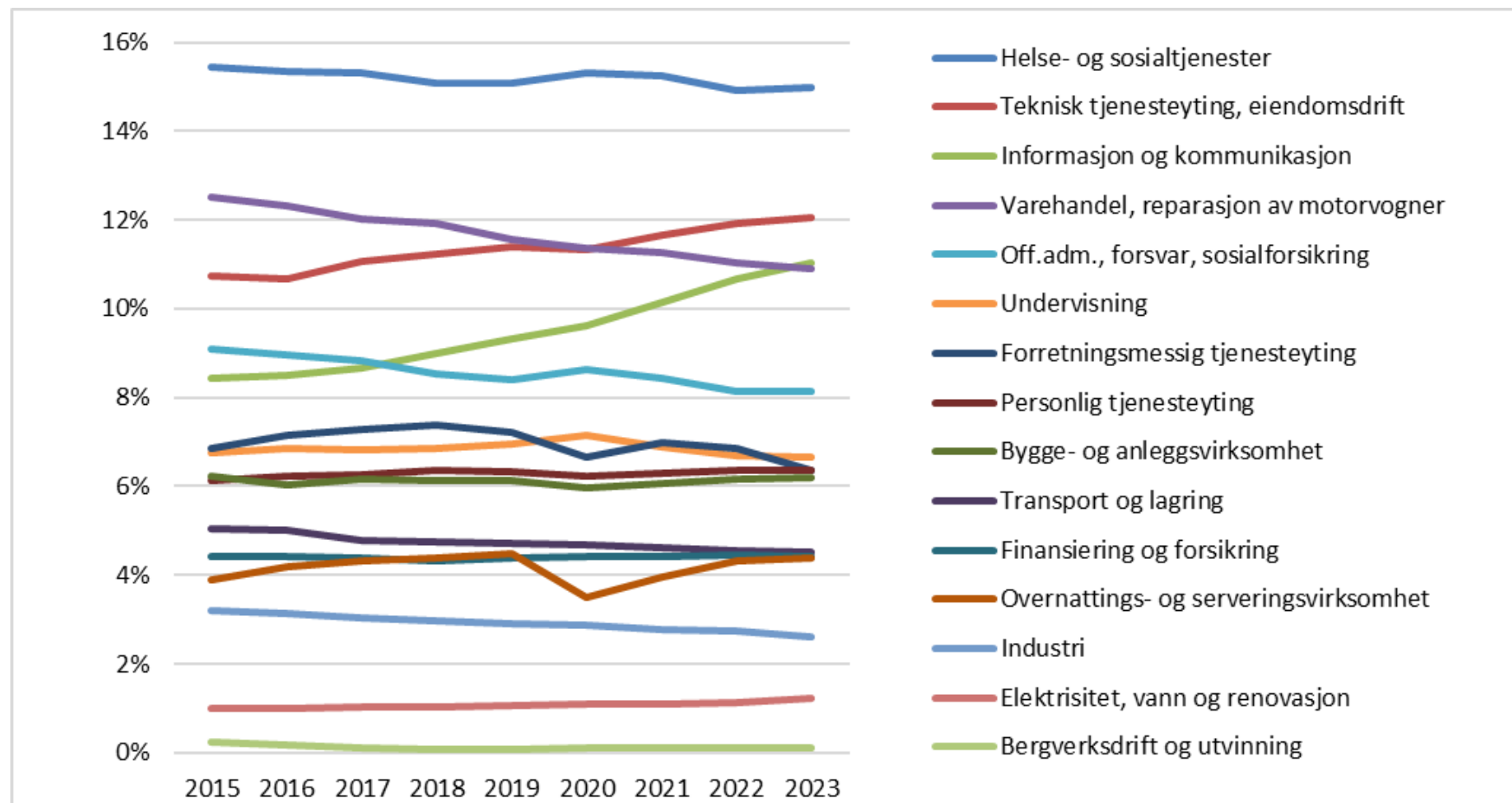

Symbiosen Oslo-Akershus

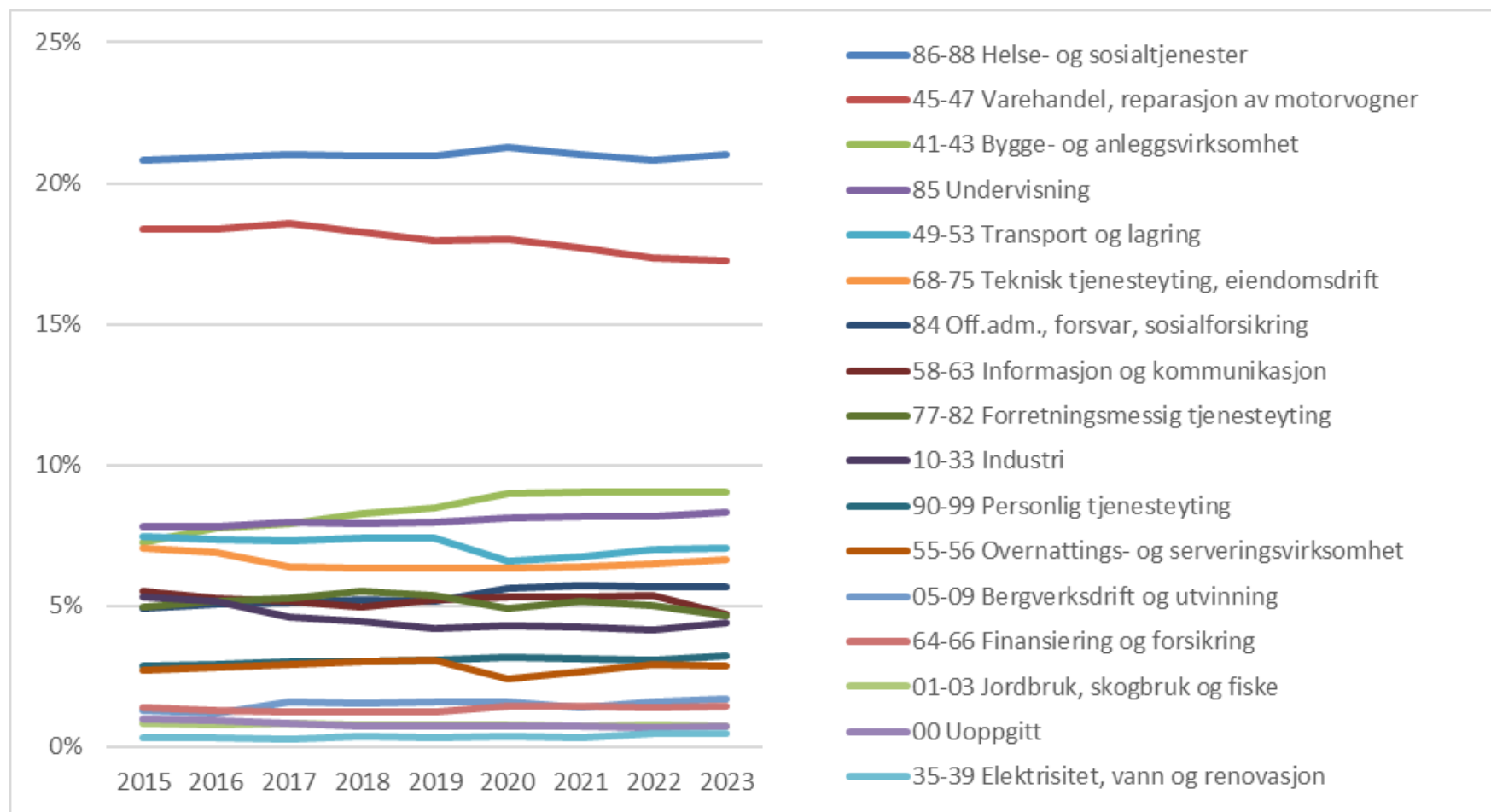

- To fylker, men (stort sett) ett stort felles bolig- og arbeidsmarked.
- Fire kommuner i Gardermoregionen egen BA-region (fra 2020)
- Ulik næringsstruktur og ulike kompetansebehov i de lokale arbeidsmarkedene i Oslo, Asker/Bærum, Follo, Romerike og Hadeland.
- Resultat: 185 000 (15-74 år) arbeidspendler over fylkesgrensen Oslo/Akershus per 4. kvartal 2024: 51 500 fra Oslo til Akershus og 133 500 motsatt vei ...

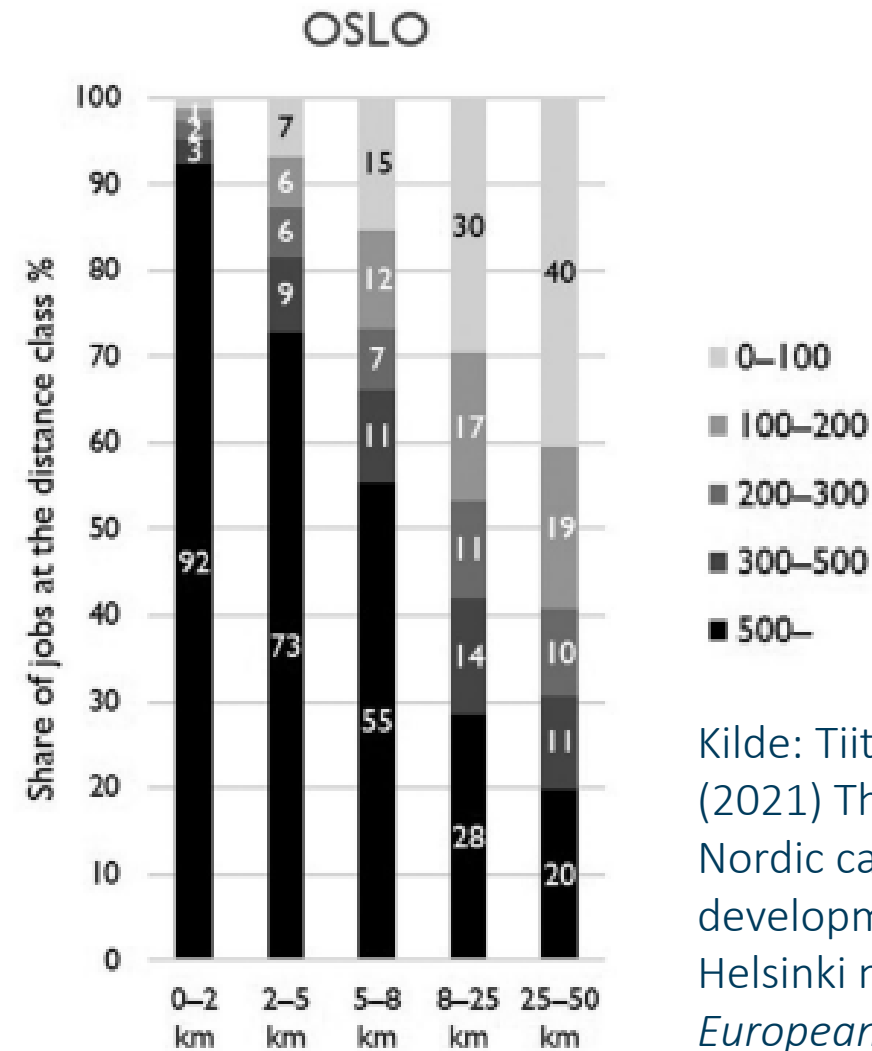
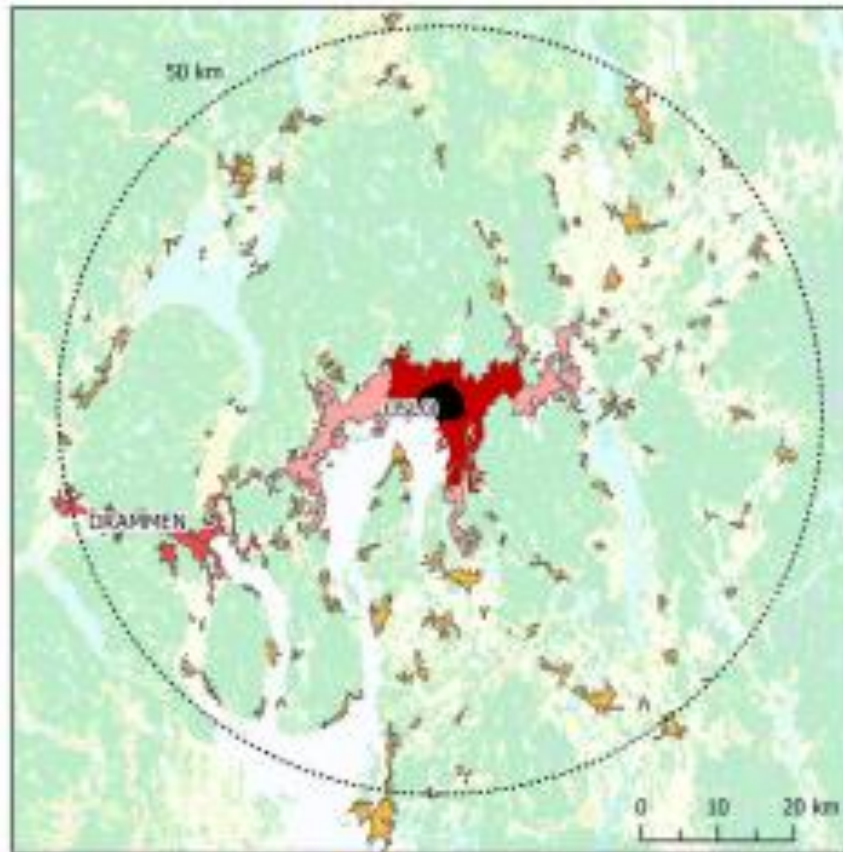
Vekstnæringer Oslo. Andel sysselsatte med arbeidssted Oslo 2015-2023

Vekstnæringer Akershus. Andel sysselsatte med arbeidssted i Akershus 2015-2023

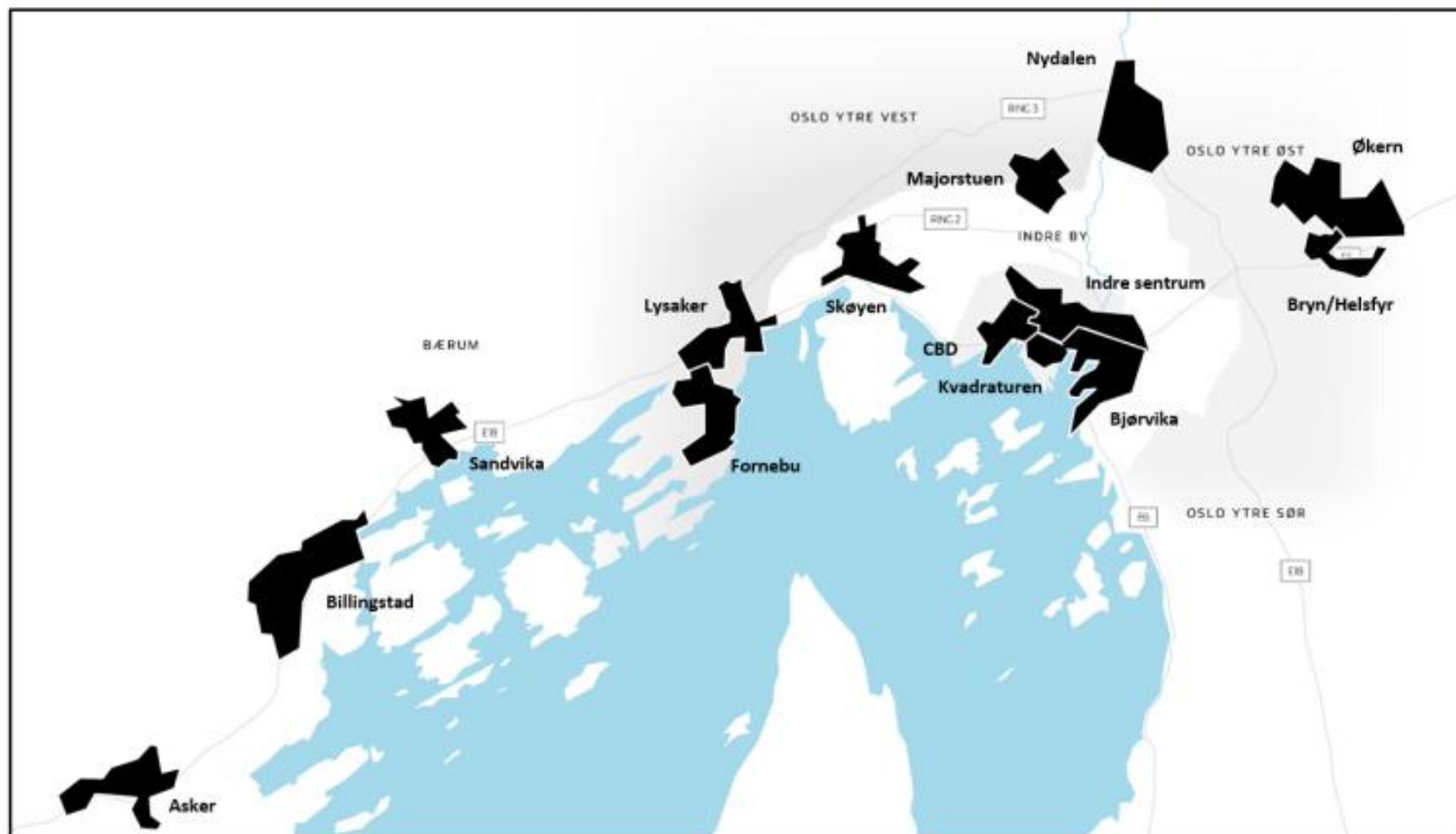

Oslo-Akershus: tetthet av arbeidsplasser 2015

Kilde: Tiitu, Næss og Ristimäki (2021) The urban density in two Nordic capitals – comparing the development of Oslo and Helsinki metropolitan regions: *European Planning Studies* 29.6

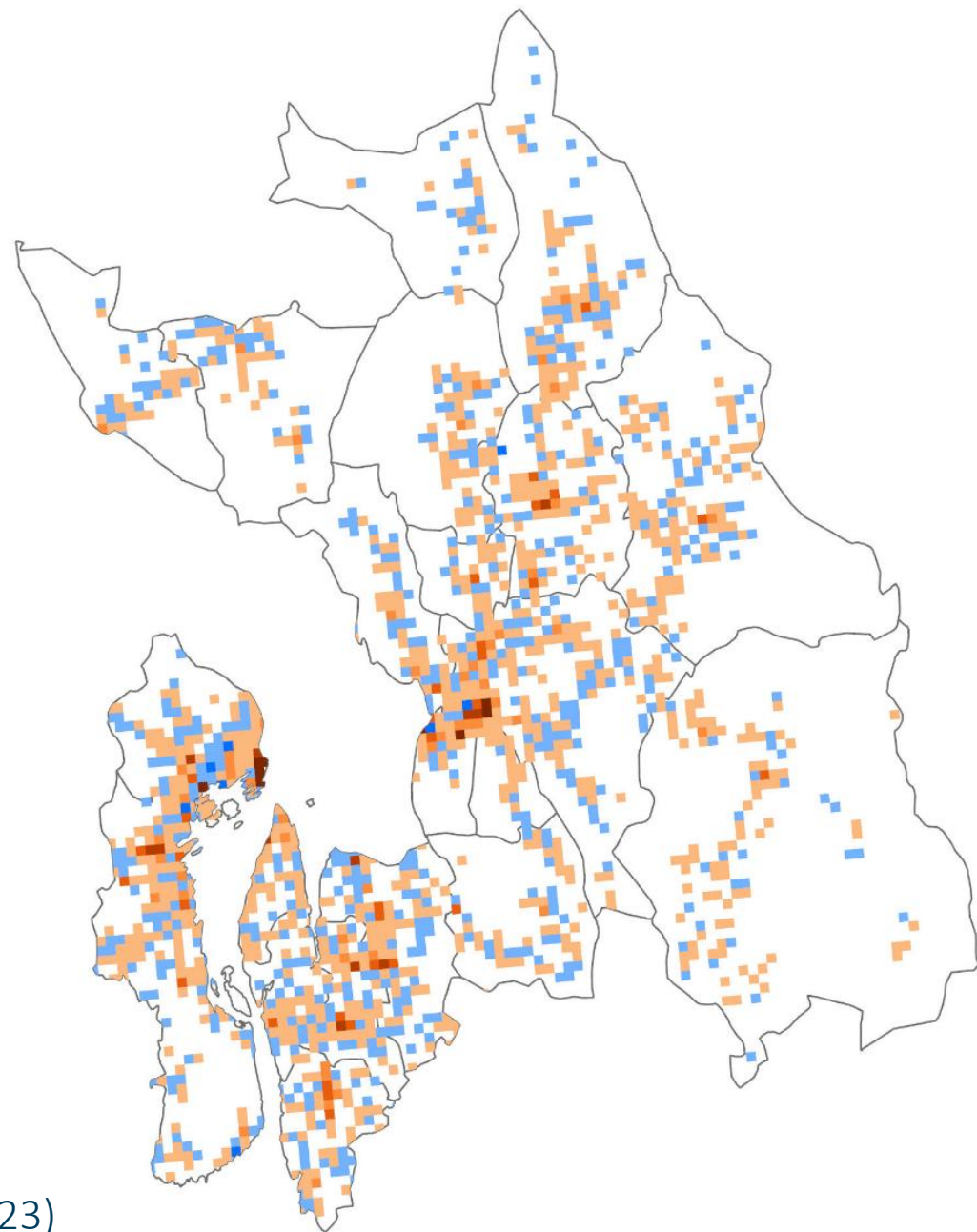
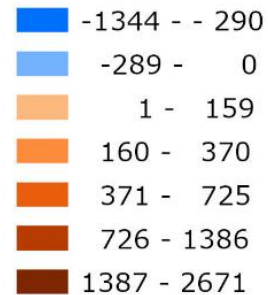
Kontor'klyngene' Oslo-Asker-Bærum

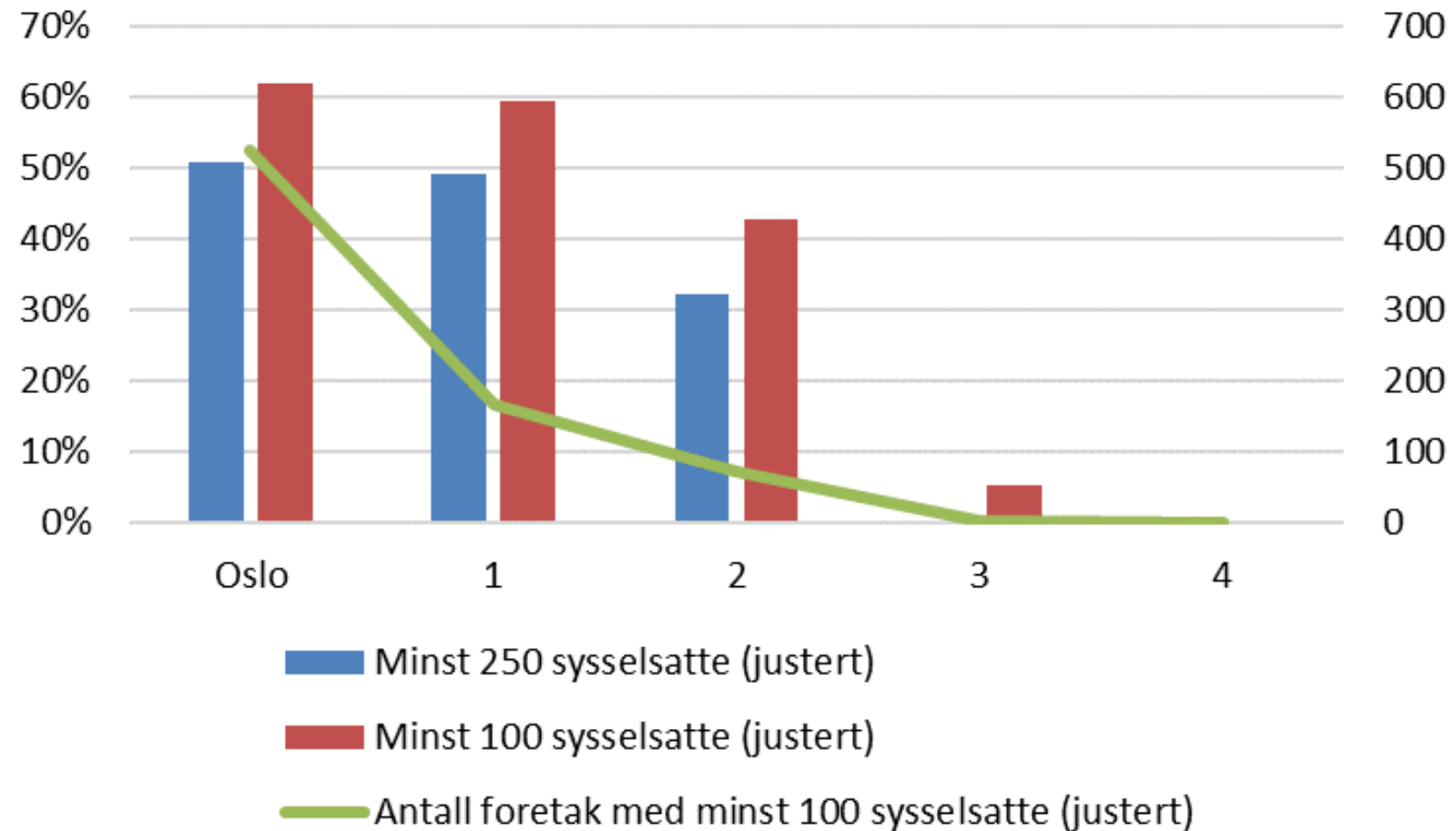
Endring antall ansatte per 1 km*1 km rutenett Akershus fylke 2013-2023

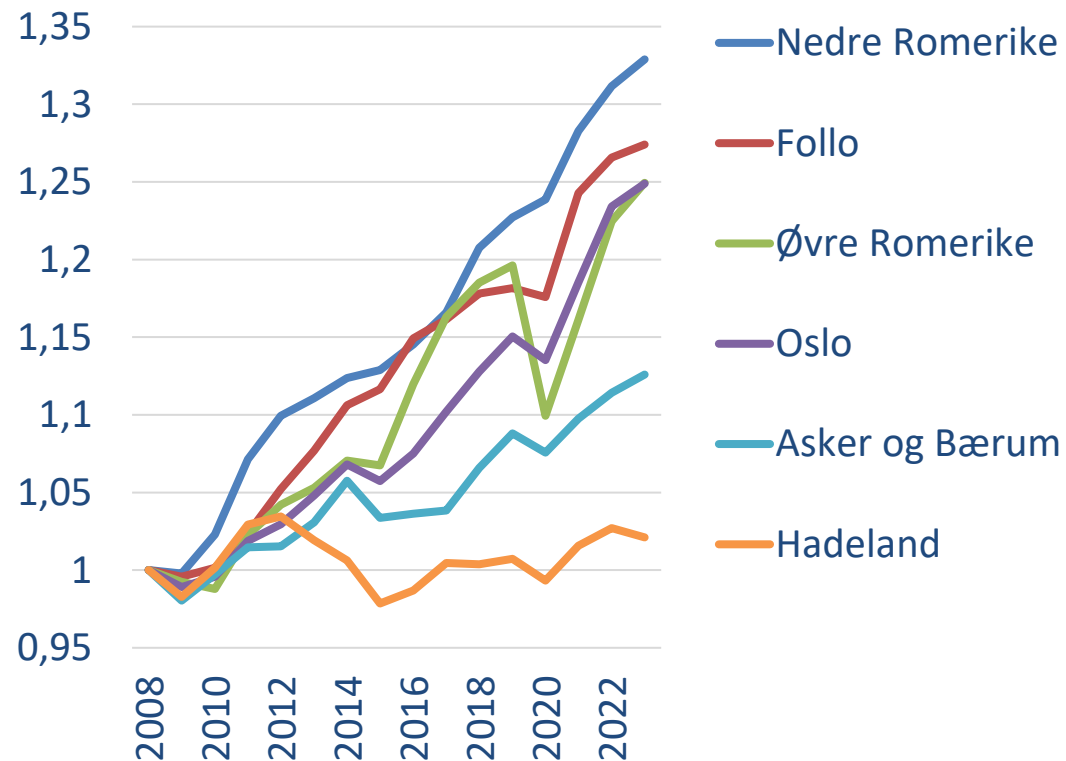
Endring 2013 - 2023

Andel av alle sysselsatte som var sysselsatt i virksomheter med mer enn 100/250 ansatte i 2021. Kommuner i Oslo/Akershus etter sentralitet.

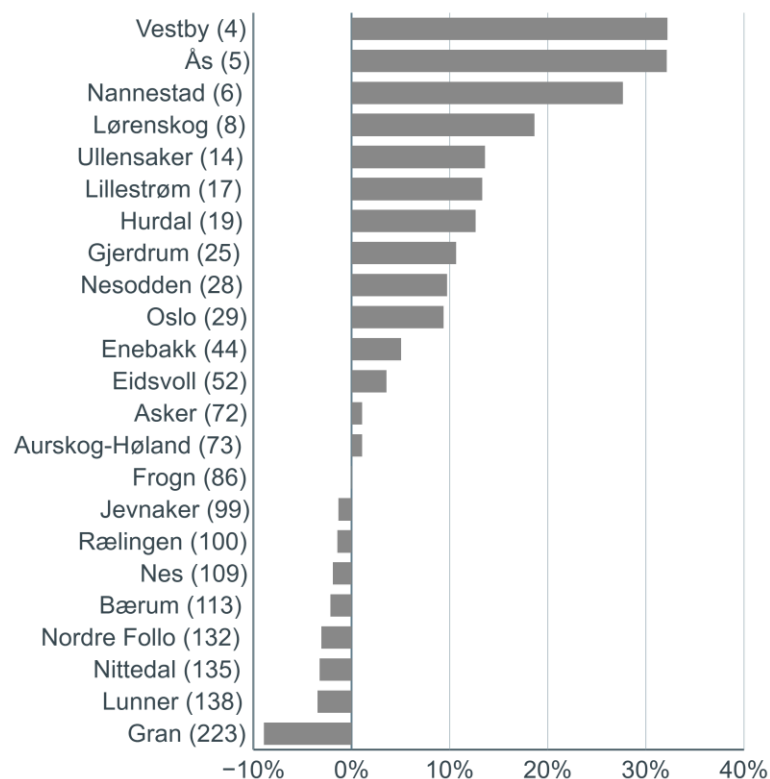

En hovedstadsregion med stor omstillingsevne

- Figuren viser arbeidsplassveksten i delregionene i Akershus pluss Oslo 2008-2023 (2008=1)
- Arbeidsmarkedene i hovedstadsregionen hentet seg raskt inn igjen etter den internasjonale finanskrisa (2008-2009), oljekrisa (2015) og pandemien (2020-2021)

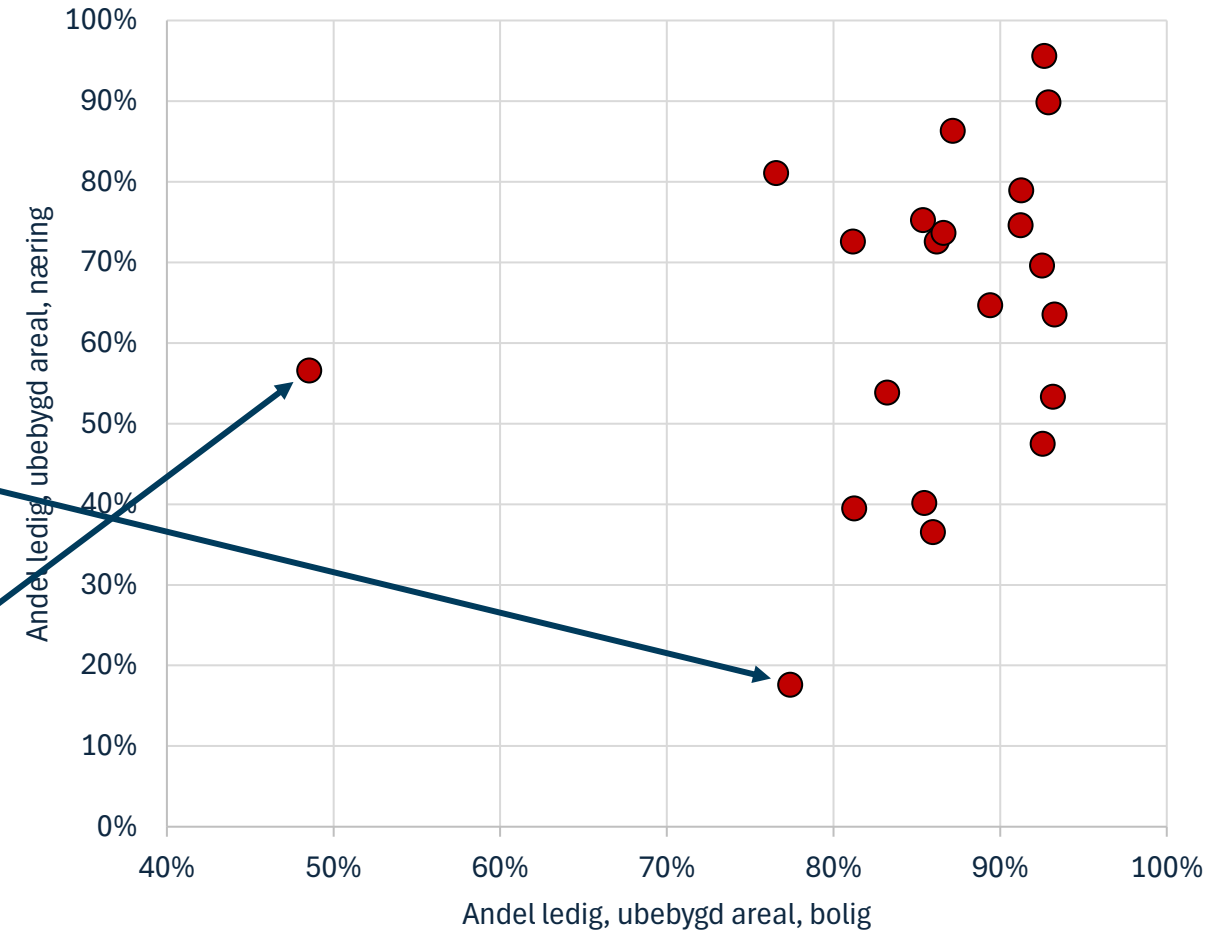
Den relative arbeidsplassveksten i kommunene 2015-2024 (privat & offentlig)

- Sterk vekst i antallet arbeidsplasser (arb.stedskommune) i flertallet kommuner.
- Frogn på landsgjennomsnittet (+8 % i perioden 2015-2024).
- Lav jobbvekst langs Gjøvikbanen og i enkelte sentrale regionbykommuner (Bærum, Nordre Follo).

Arealreserver bolig, næring i KPA Akershus

- Sammenstillingen viser ledig, ubebygd areal i forhold til areal tilgjengelig for ny næring- eller boligbebyggelse.
- Relativt lite ledig ubebygd areal for næringsbebyggelse i **Bærum**.
- Relativt lite ledig ubebygd areal for boligbebyggelse i **Lørenskog**.

Næringslivet delt i tre hovednæringer

Basisnæringer

Produserer varer og tjenester som kan handles over landegrensene

Konkurranssevne på internasjonale markeder

Eksempel: Industri, IKT, faglige og tekniske tjenester.

Varierende kompetansebehov

Regionale næringer

Produserer varer og tjenester som handles mellom regioner

Konkurranssevne i nasjonale markeder.

Eksempel: Lager og logistikk, forsikring og finansiering.

Lavere krav til kompetanse enn i basis- og lokalnæring

Lokalnæringer

Produserer varer og tjenester til lokalbefolkningens behov

Befolkningsutvikling og andre lokale markedsendringer.

Eksempel: Detaljhandel, undervisning, helse og omsorg.

Fagarbeidere, samt høyt utdannede i kommunal tjenesteyting

Andel sysselsatte i hovednæringsgrupper per delregion i Akershus og Oslo 2023

	Asker og Bærum	Follo	Nedre Romerike	Øvre Romerike	Hadeland	Oslo
Basisnæring	27,36 %	10,93 %	11,59 %	8,67 %	17,80 %	21,61 %
Regionalnæring	13,35 %	17,08 %	17,48 %	29,14 %	7,84 %	18,18 %
Lokalnæring	59,29 %	71,99 %	70,92 %	62,19 %	74,36 %	60,21 %

Relativ endring i antall sysselsatte etter sysselsattes bostedskommune i Oslo og Akershus 2015-2023. Sysselsatte 20-66 år.

Mest sentral ← bostedskommune → minst sentral

	Oslo (48674)	1	2	3	4
Alle yrker (48204)	14,6 %	16,8 %	15,7 %	14,8 %	4,2 %
Ledere (4388)	14,0 %	11,5 %	13,4 %	17,5 %	21,3 %
Akademiske yrker (22977)	33,9 %	31,1 %	27,9 %	32,7 %	23,9 %
Høyskole- og militære yrker (5804)	8,2 %	9,7 %	12,9 %	12,2 %	12,3 %
Kontoryrker (1750)	-0,9 %	4,7 %	10,0 %	8,1 %	-13,6 %
Salgs- og serviceyrker (5924)	5,8 %	12,6 %	10,4 %	9,9 %	-9,9 %
Bønder, fiskere mv. (178)	33,3 %	21,2 %	24,1 %	21,3 %	0,0 %
Håndverkere (4429)	4,9 %	26,0 %	22,3 %	18,7 %	2,7 %
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv. (2074)	12,5 %	23,8 %	22,9 %	12,7 %	19,0 %
Renholdere, hjelpearbeidere mv. (2848)	-4,4 %	29,0 %	23,5 %	26,6 %	21,6 %
Uoppgitt / yrker som ikke kan identifiseres (-2168)	-6,3 %	-7,5 %	-12,8 %	-16,1 %	-11,5 %

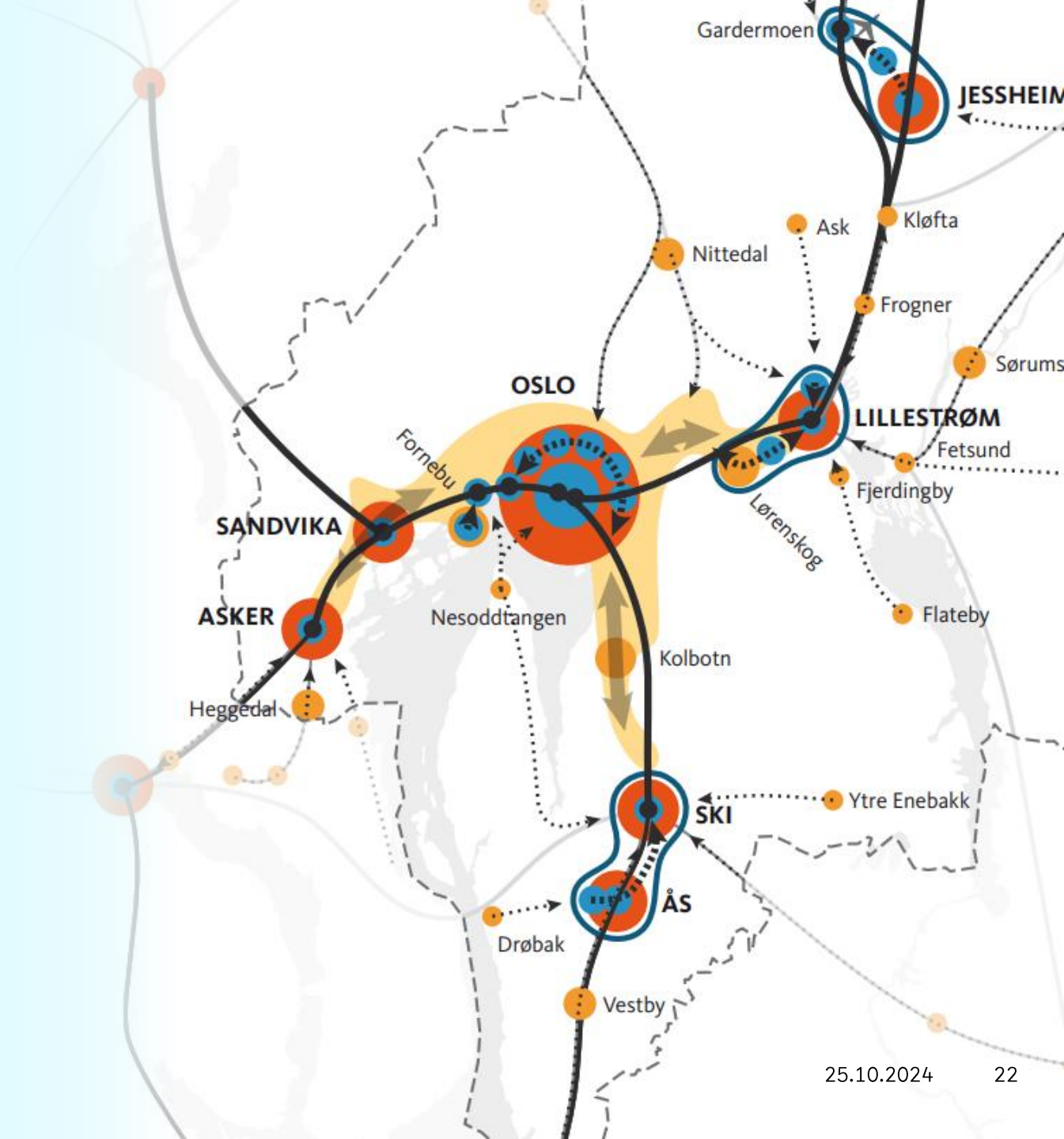
Når vi næringslivsmålene?

Torstein S. Throndsen, Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune

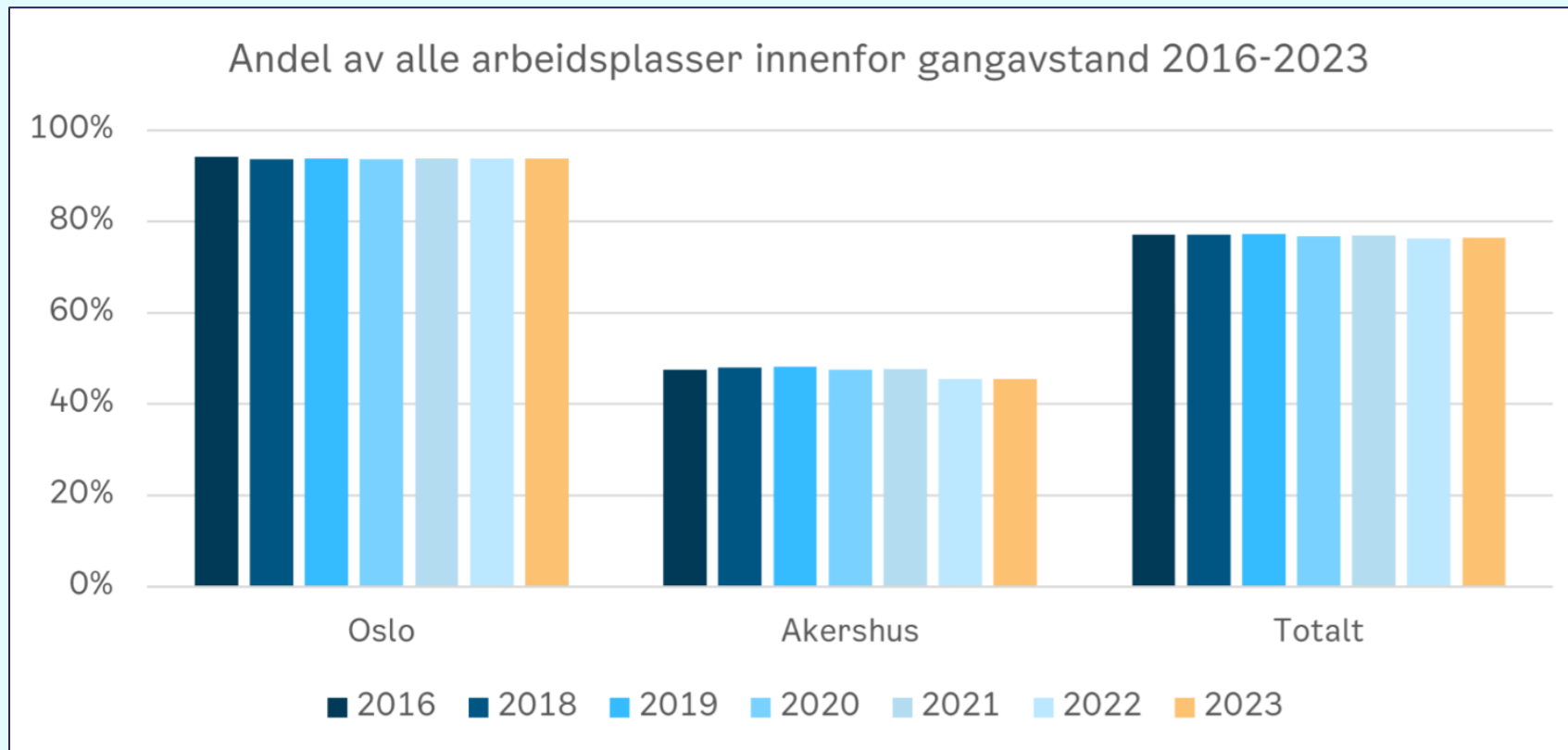
Indikatorer om næringsliv

- ▶ Kommer veksten i arbeidsplasser i gangavstand fra knutepunktene?
- ▶ Hvor stor andel av nytt næringsareal ligger i gangavstand?

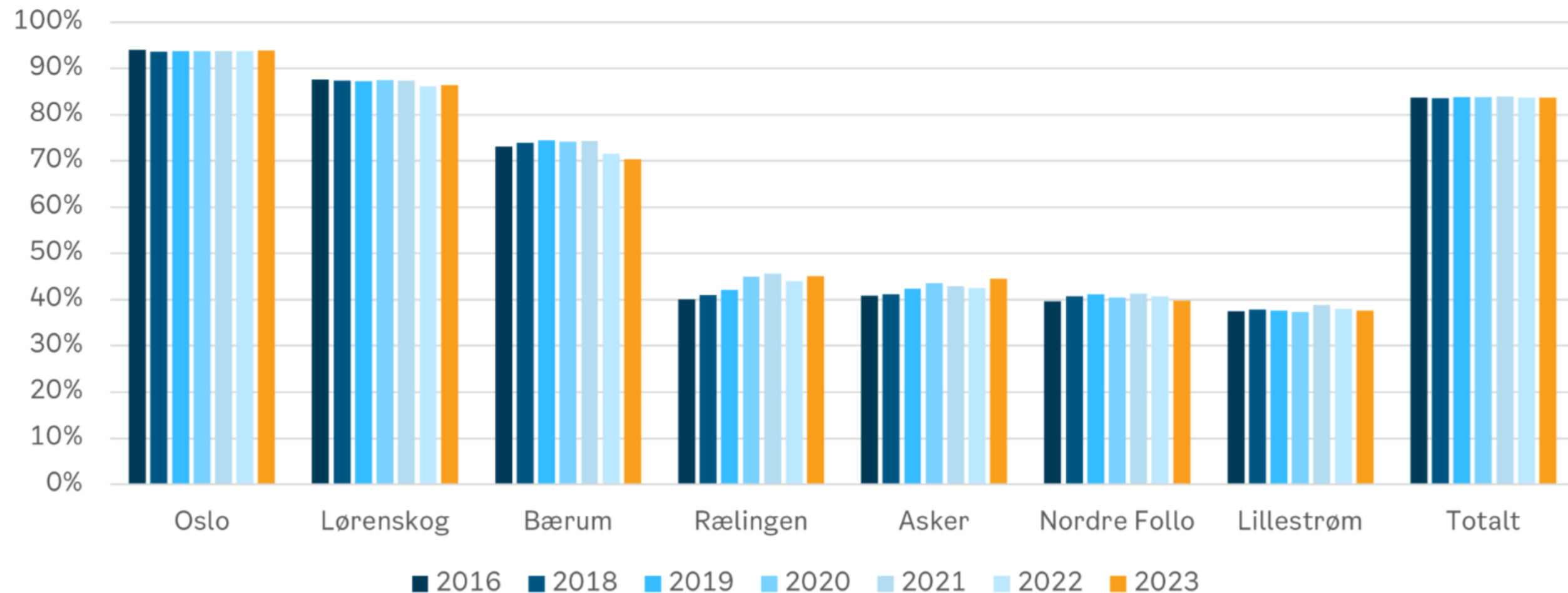
Kommer arbeidsplassene rundt knutepunktene?

- ❖ Korte svaret: Det har holdt seg stabilt, men gått bittelitt ned

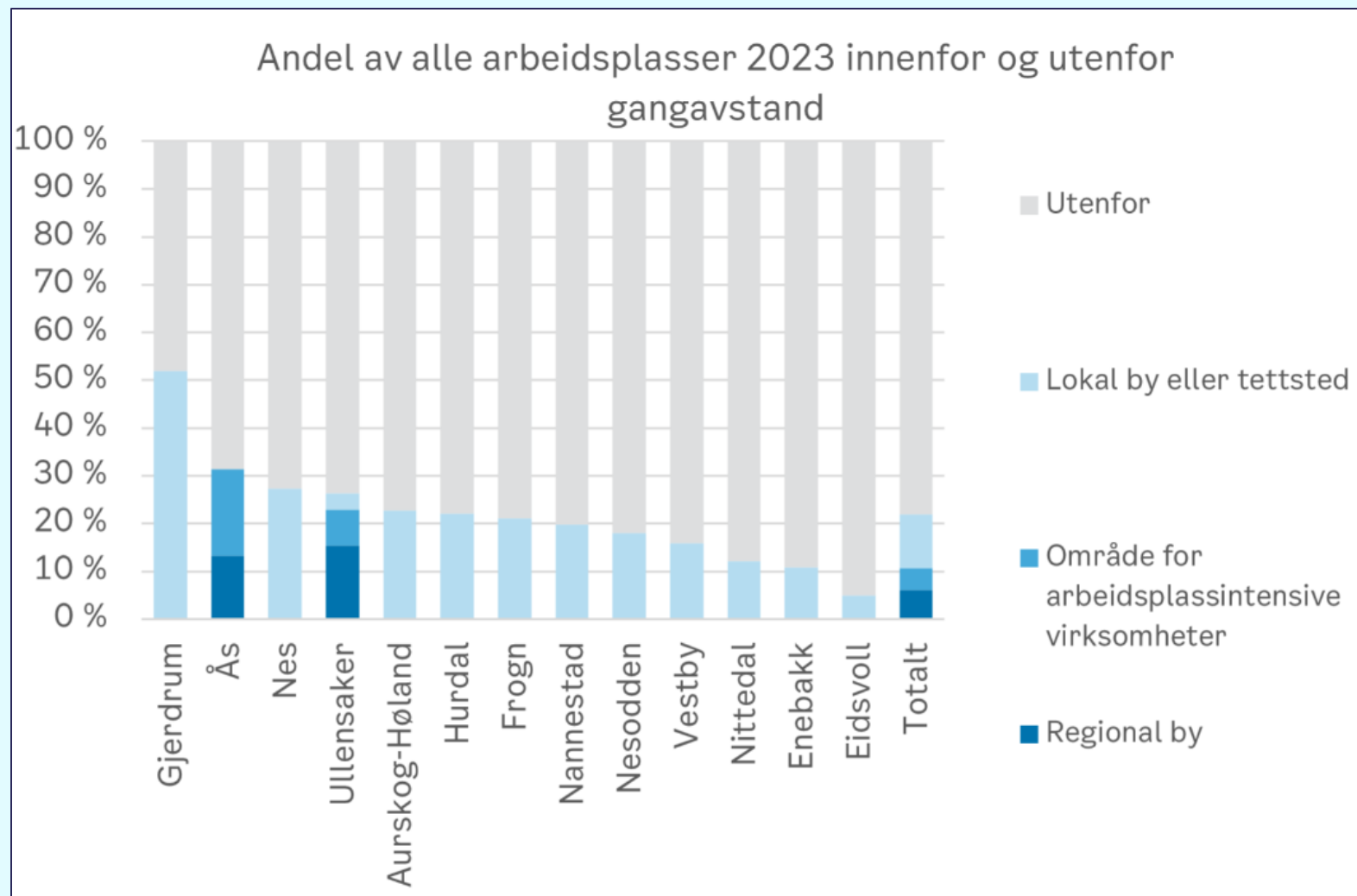

Litt forskjellig utvikling i bybåndskommunene

Andel av alle arbeidsplasser innenfor gangavstand 2016-2023 - bybåndet

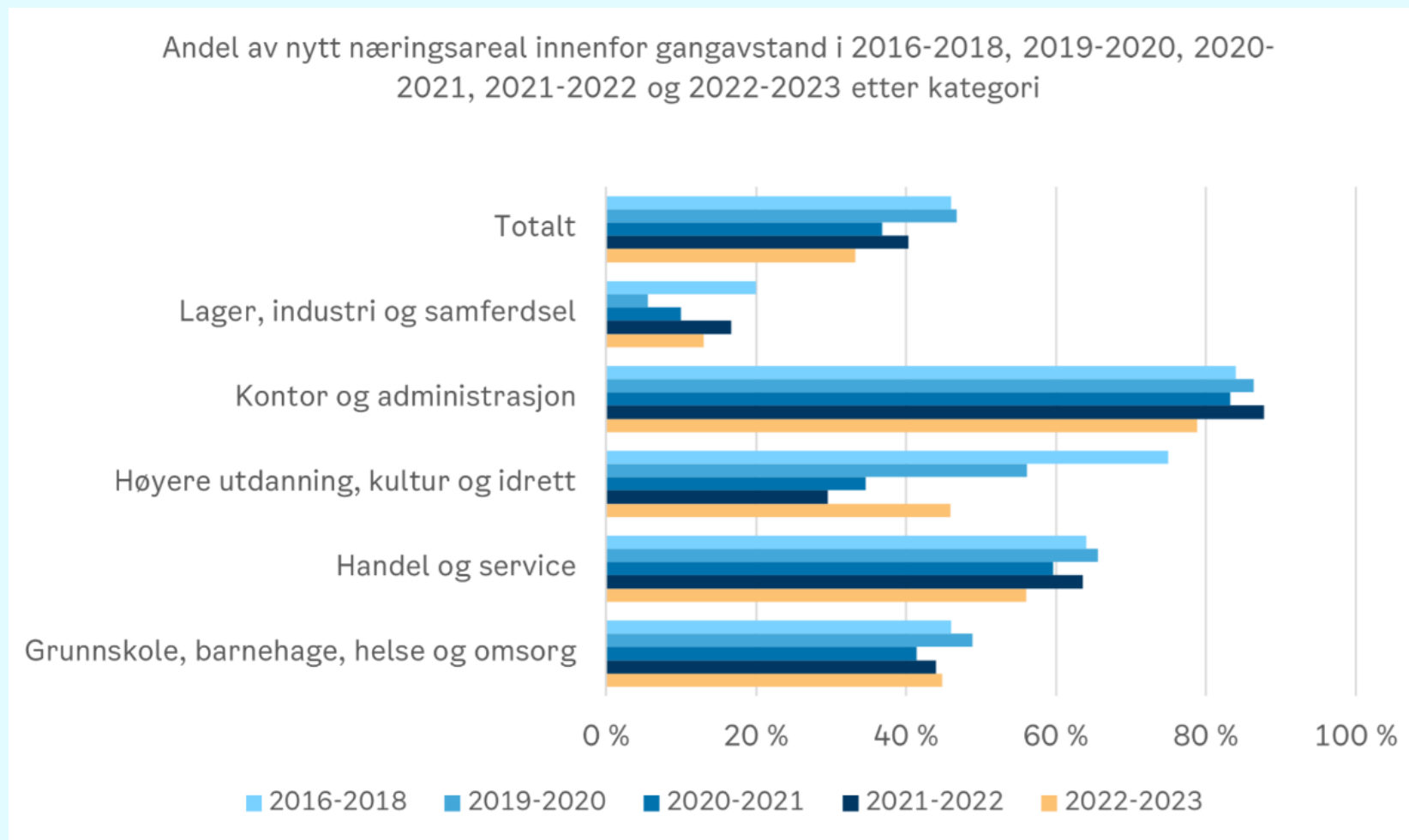

Situasjonen er en helt annen utenfor bybåndet

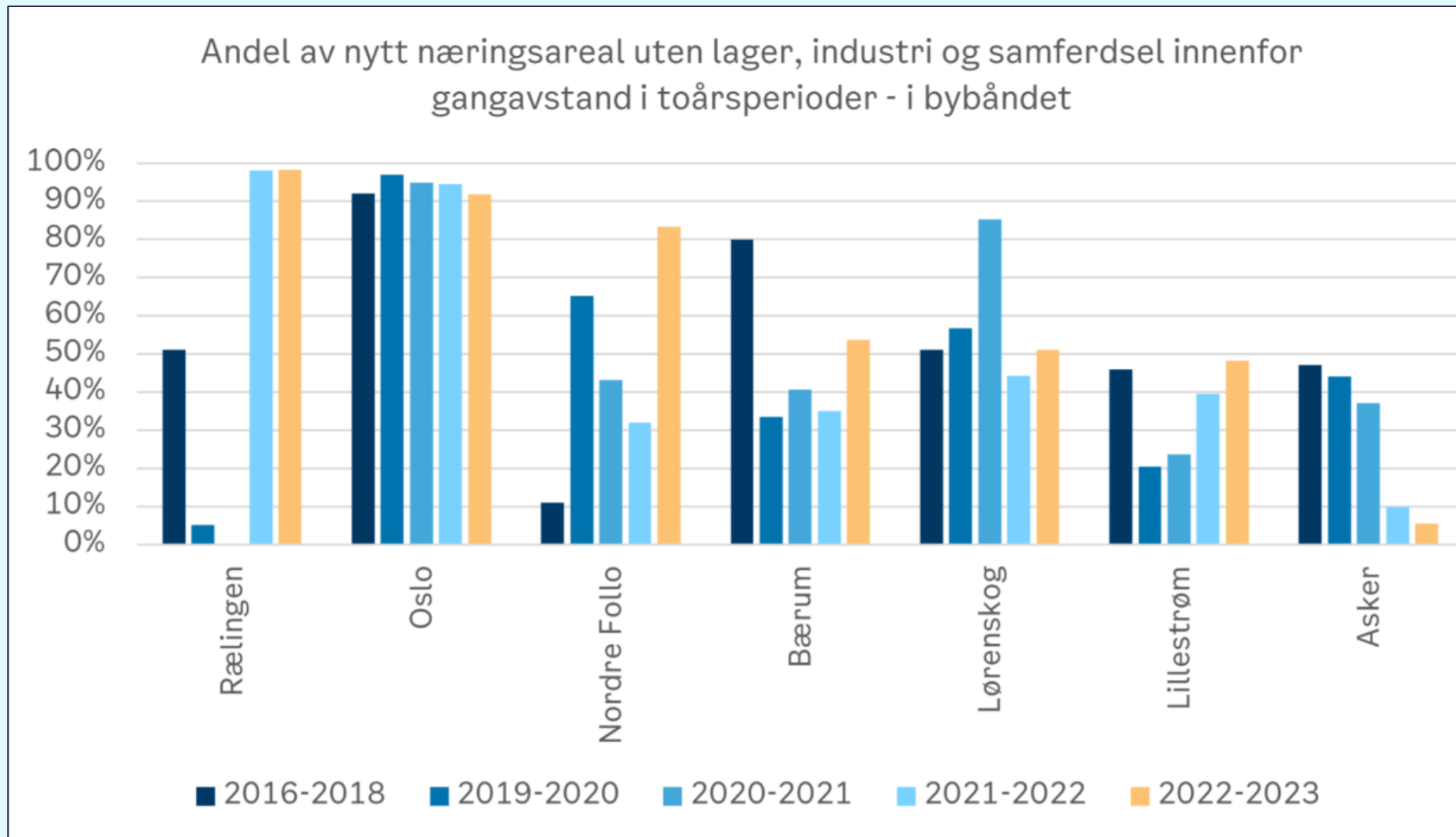

Kommer næringsareal innenfor gangavstand?

- ▶ Varierer litt
- ▶ 80 prosent av nytt kontor og administrasjons-areal
- ▶ 60 prosent av nytt handel- og service-areal

Varierer mye i bybåndskommunene

Hva skal vi gjøre videre?

Torstein S. Throndsen, Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune

Mål i planprogram for oppdatert plan

► **Konkurransen til næringslivet**

skal styrkes gjennom effektiv **utnyttelse av infrastruktur og transportressurser**, og strategisk **lokalisering av arbeidsplasser** i regionale byer og prioriterte steder.

► **Delmål**

- Sentrumsområder skal ha stor grad av flerfunksjonalitet
- Gods- og næringstransport
 - Effektiv, minst mulig ulempe, miljøvennlig
 - Tilnærmet null utslipp i 2030

► **Nåværende hovedmål**

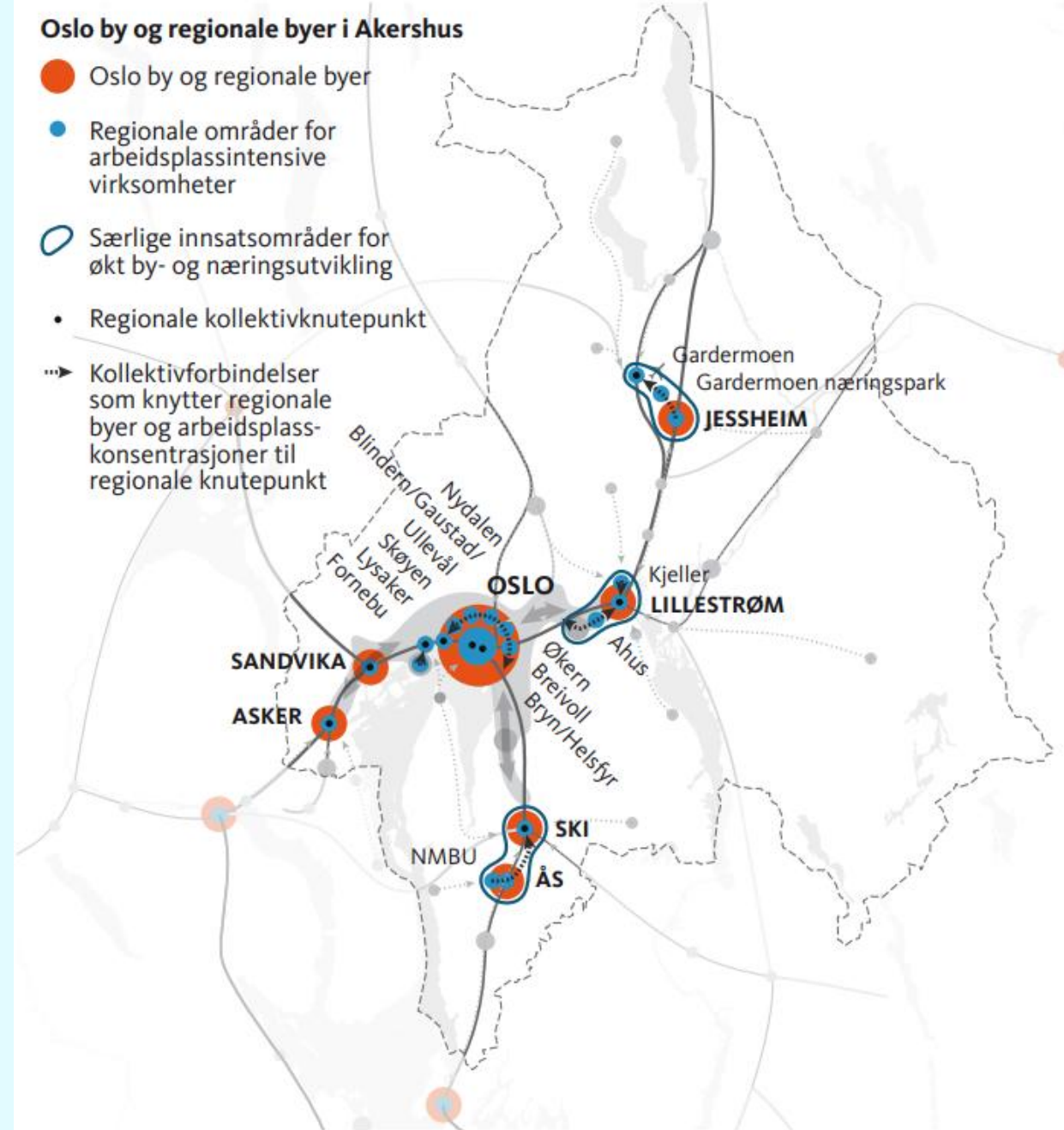
- Osloregionen skal være en **konkurransedyktig** og bærekraftig region i Europa.

► **Nåværende underordnede mål**

- **Næringslivets** konkurransekraft bedres, ved at **transporttilbudet** for arbeids- og fritidsreiser samt **varestrømmer** (logistikk) **forbedres**.
- Byer og tettsteder i Oslo og Akerhus utvikles med kvalitet og innhold, ved at **økonomisk**, sosial, fysisk og kulturell utvikling sees i sammenheng

Hovedtrekk skal stå seg, så hva er hovedtrekkene?

- ▶ Vekstfordelingen
- ▶ Bygge opp under, utvikle og sikre regional tilgang til de **eksisterende og nye næringsområder i Oslo**.
- ▶ Å styrke **regionale byer** og **arbeidsplasskonsentrasjoner** styrker næringslivet.
 - Regional tilgang
 - Sette av sentrale areal til næringsutvikling
 - Ta utgangspunkt i eksisterende kunnskapsmiljøer og fortrinn
 - **Samordning** gjennom avtaler
 - Hva skal til for å få til dette i praksis?
- ▶ Bybåndet og andre prioriterte vekstområder

Vurderinger i planprogram

- Vekstfordeling
- By- og steds kvalitet
 - Flerfunksjonalitet
 - Handel og service
- Lokalisering av arbeidsplasser
 - Føringerne skal i hovedsak beholdes
 - Behov for tydeliggjøringer og suppleringer

Rett virksomhet på rett sted (ABC-modellen)

- Tydeligere om allsidig virksomhetsgrad
- Plassering og unntak for handel med plasskrevende varer
 - Bransjeglidning

Regionale strategier

- Etterlyses strategier for å få næringsliv og arbeidsplasser til regionbyene
- Viktig med areal til næring i sentrum
 - Unngå rene boligbyer

Lokalisering av energikrevende virksomheter

Kompetanse, omstilling og verdiskaping

Ingrid Lundvall, Akershus fylkeskommune

A light gray, stylized map of Norway is positioned in the upper left and center of the slide, serving as a background element. The map is oriented vertically, with the top of the country at the top of the slide.

Regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping Oslo og Akershus -høring planprogram

Orientering
Bybåndssamarbeidet,
13.3.2025

Formål:

- Orienterere om forslag til planprogram
- Motivere for høringsinnspill
- Legge til rette for medvirkning i det kommende planarbeidet

Høringsforslag - Planprogram

Regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping
i Akershus

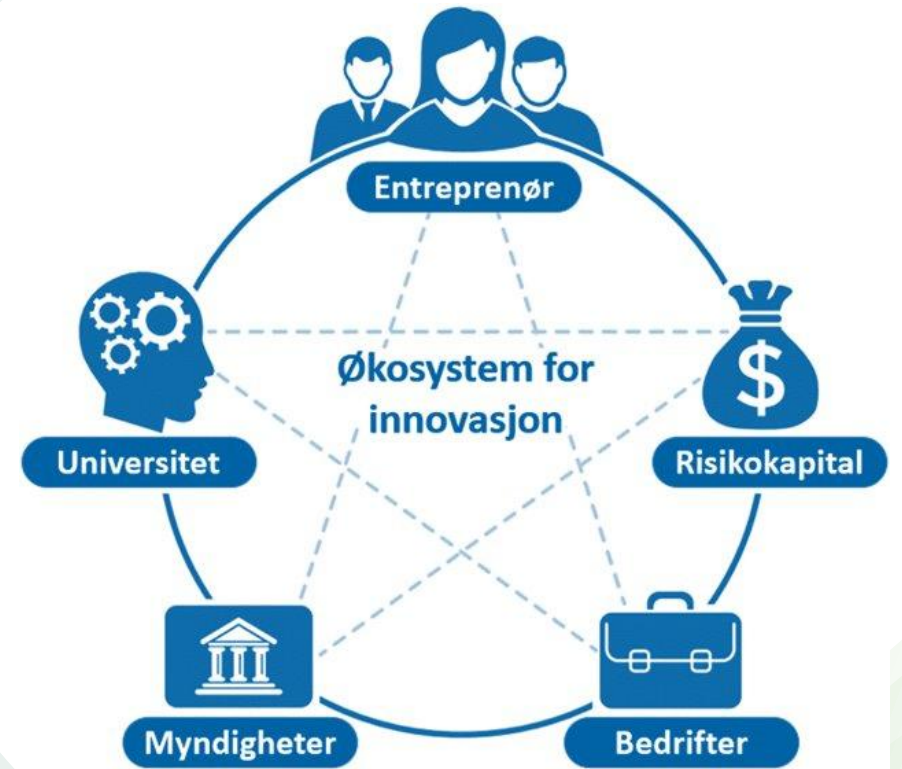
Regionale fortrinn

- 840 000 arbeidsplasser i regionen = 1/3 av alle arbeidsplasser i Norge.
- Næringslivet er bredt og diversifisert
- Stor bredde i arbeidsmarkedet innen yrker på alle utdanningsnivå (fra ufaglærte til forskerutdannede).
- Høy andel kunnskapsintensive næringer
- Internasjonale kompetansemiljøer (helse- og livsvitenskap, miljø- og biovitenskap, energi- og miljøteknologi, IKT, maritimt, materialteknologi)
- Mangfoldig befolkning, næringsliv og arbeidsstyrke

Samarbeidspartnere

- Kommuner (næringsansvarlige)
- Næringsliv- og interesseorganisasjoner
- Klynger og innovasjonsmiljøer
- Bedriftsnettverk
- Entreprenører
- Kapitalmiljøer
- Utdanningsaktører
- Forskningsinstitusjoner
- Virkemiddelaktører

Formål RP KOV

- Et internasjonalt konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv
- Høyproduktivt og omstillingsdyktig
- Grønn og digital omstillingen som kommer alle deler av hovedstadsregionen til gode
- Behov for relevant kompetanse og samarbeid på tvers av aktører, nivåer og sektorer
- Regional plan som samarbeidsplattform for dette

Tema planprogram

Oversikt over tema som skal behandles i forbindelse med utarbeidelse av regional plan:

Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Innsatsområde 3: Landbruk og bærekraftig matsystem	Innsatsområde 4: Klimavennlig energiomlegging	Innsatsområde 5: Helhetlig by- og stedsutvikling	Innsatsområde 6: Miljø, naturmangfold og bærekraftig arealbruk
Arbeidslivets kompetansebehov	Fremtidens kompetanse	Innovasjon og omstilling i landbruket	Digital og grønn omstilling	Basisnæringer/næringsutvikling	
Felles digitalt kunnskapsløft	Internasjonalt konkurransedyktig næringsliv		Sirkulære verdikjeder	Attraktive byer og steder for næringetablering	
	Opplæring i arbeidslivet		Klimaomstilling		

Regional plan for kompetanse og verdiskaping vil erstatte helt eller delvis:

- Regional plan for innovasjon og nyskaping i Oslo og Akershus
- Regional plan for klima og energi i Akershus
- Regional plan for handel, service og senterstruktur i Akershus

Omstilling og
innovasjon

Grønt skifte

Digital transformasjon

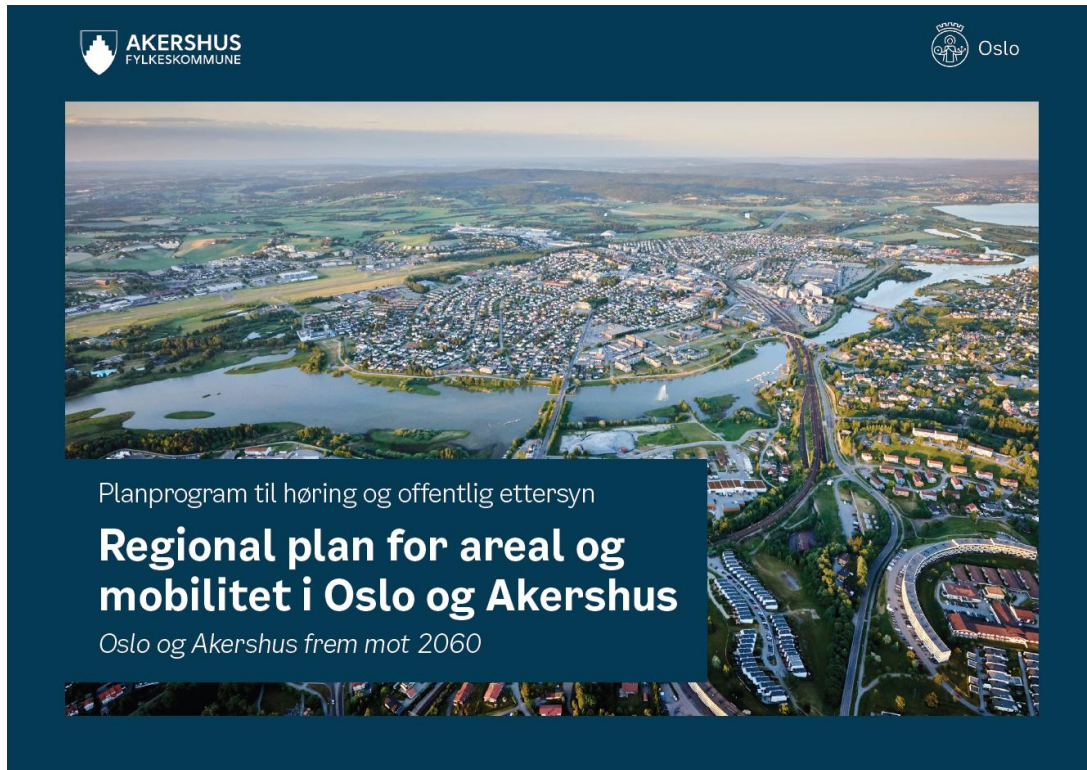
Forholdet
yrkesopplæring,
utdanning og
arbeidsmarked

Fremtidens
kompetansebehov

Nyetableringer og
vekstselskaper

Verdiskaping i vekstnav
(byer og områder)

Areal og mobilitet

- Over 1,4 millioner innbyggere i Oslo og Akershus. Vi har vekst, og prognosene viser at denne vil fortsette.
- Regionen vår er tett er knyttet sammen gjennom felles bolig- og arbeidsmarkeder, transportårer, viktige naturområder og Oslofjorden.
- Behov for flere boliger, og enda bedre muligheter for folk til å bevege seg mellom bolig, **arbeid** og fritidsaktiviteter, og for forutsigbare **rammer for næringslivet**.
- Investeringer i infrastruktur koster samfunnet enormt, og for å sikre bærekraft er det nødvendig å **samløkalisere ulike funksjoner**.
- Samtidig som befolkningen vokser må vi bevare natur og dyrka mark og begrense **klimagassutslipp**.
- Ved å **fortette og konsentrere veksten rundt etablerte byer og steder** kan vi skape **bærekraftige og levende lokalsamfunn** hvor alle kan dra nytte av **samfunnets investeringer** i infrastruktur.
- Det er helt avgjørende å **samarbeide på tvers av administrative grenser** for å få til dette, og her spiller regional plan en viktig rolle.

Arbeidsdeling- synergier mellom planene

Areal og mobilitet= forutsetninger for næringsutvikling

- Næringslokalisering
- Transportplanlegging
- Arealplanlegging

Kompetanse, omstilling og verdiskaping = hva slags næringsutvikling vi ønsker/trenger

- Næringsutvikling
- Grønn omstilling
- Innovasjon og konkurransekraft
- Kompetanse som innsatsfaktor

Arbeidsdeling- sammenheng mellom planene

Areal og mobilitet= (hvor) forutsetninger for næringsutvikling

- Næringslokalisering
- Transportplanlegging
- Arealplanlegging

Kompetanse, omstilling og verdiskaping = (hva slags) næringsutvikling vi ønsker/trenger

- Næringsutvikling
- Grønn omstilling
- Innovasjon og konkurransekraft
- Kompetanse som innsatsfaktor

Medvirkning

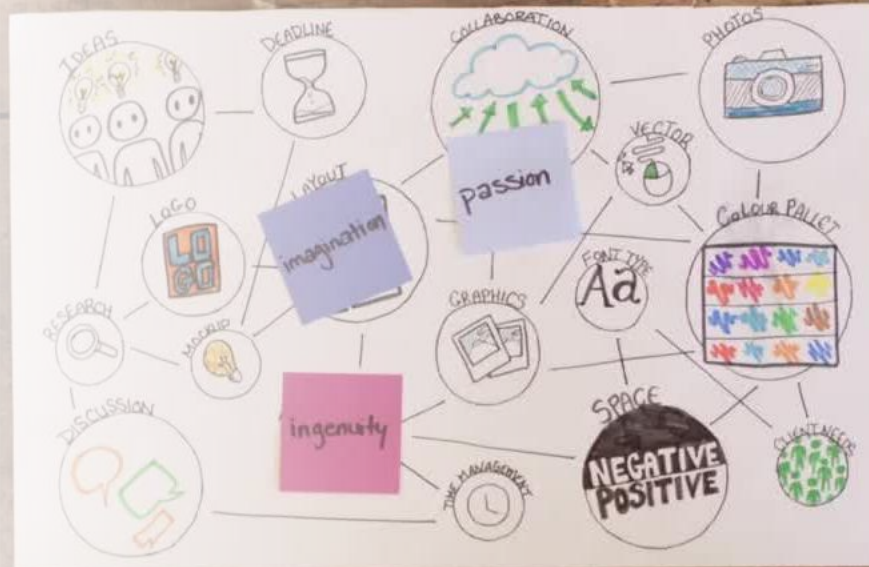
- Høsten 2025: Planutviklingsfasen
- Ulike aktører diskuterer utfordringer innenfor de utvalgte temaene, og komme frem til mest mulig omforente mål, strategier og handlinger
- Aktiv involvering = kunnskap om hva aktørene oppfatter som vesentlige i planarbeidet. Viktig for å forankre resultatene av planarbeidet hos deltagerne. Krever noe mer enn deltagelse i høringer

Samarbeidspartnere

- Hvordan organisere innsats, ressurser, verktøy og virkemidler for å oppnå ønsket endring?
- Hvordan få til felles regional innsats for å realisere mål?

Høringsspørsmål

- Relevans tema,
- Kunnskapsinnhenting
- Tittel for planarbeidet
- Aktørenes bidrag og deltagelse
- Aktuelle møteplasser
- Sikre relevante aktørers deltagelse

Informasjon:

Regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping

- Opptak digitalt møte om høringsforslaget 27. januar

Regional plan for areal og mobilitet:

- Opptak digitalt møte om høringsforslaget 29. januar

Pause

Runde rundt bordet

Hvor godt lykkes vi med strategiene om å utvikle 1) regionbyer og regionale områder for arbeidsplassintensive virksomheter og 2) særlige innsatsområder for økt by- og næringsutvikling?

Hva har dere behov for at det står om næringsliv i en oppdatert regional plan og handlingsprogram?

Eventuelt

